

Riksspelman Caroline Eriksson

Caroline Eriksson är född 1987. Hon fick sitt silvermärke i Karlstad 2009. Hon spelar fiol och nyckelharpa och helst låtar från Södermanland, Uppland och Dalarna, men även världsmusik och egenkomponerad musik.

Text: Leif Johansson Foto: Anton Näslund

Jag träffar Caroline i Skansens klädkammare. Om ett par timmar ska vi upp på Skansen och spela åt Skansens Folkdanslag i en av deras dagliga uppvisningar. Vi sitter och pratar om dagens program och går igenom låtarna, som ska spelas. Caroline är noggrann och hon vill alltid vara väl förberedd. För mig är det fantastiskt att få spela med en gammal elev, som ju Caroline är. Men nu går jag händelserna lite i förväg.

Vi föddes in i det

Jag frågar Caroline hur det började. Hon berättar att hon och hennes tvillingsyster Madliene föddes in i det, och jag antar att de fått det i såväl generna som med modersmjölken. Med fyra äldre syskon, (Leif, Erika, Markus och Christoffer) som spelade fiol och nyckelharpa, mamma Berith på piano och dragspel, morfar Ivar Karlsson på dragspel och andra släktingar var det svårt att inte bli påverkad. – Vi var alltid med,

säger Caroline och berättar hur hon och syrran sitter i vagn på syskonens alla skolkonserter och på spelmansstämman i Bingsjö i slutet av 80-talet. Mamma sydde alla deras folkdräkter. De hade också en granne – Claes Hagström – som spelade fiol. Han spelade åt Trosa Folkdansgille där syskonens mamma och pappa var aktiva. Caroline minns plötsligt hur mamma brukade spela piano eller sjunga visor när flickorna skulle somna. – Det var fint, säger hon.

Musikskolan var viktig

Eftersom alla de äldre syskonen spelade i Trosa Musikskola (numera Kulturskola) och musiken upptog så stor del i familjen, så ville flickorna också börja. Men de var för unga, när de gick i tvåan, så de fick ställa sig i kö. Under tiden spelade de lite piano för Irene Eriksson, konstnär från Trosa, som hade privatelever. När de började fyran spelade de klassorkester i Musikskolans regi. På Vitalisskolan, där de gick då, spelade man blåsinstrument det året, och det blev tvärflojt för deras del. – Vår lärare tyckte i alla fall att vi fick en bra ton, säger Caroline och ler. Men det var först i femman, när de äntligen fick börja spela fiol, som det lossnade.

Äntligen fiol!

Instrumentvalet var självklart. Fiol! Det blev starten på en lärotid, som för min del skulle sträcka sig ända till flickorna slutade gymnasiet. Att vara två stycken, som kan peppa varandra, är väldigt bra när det kommer till det här med att öva. Övandet hemma brukar annars vara det, som är svårast att få till när man studerar instrument. Det gick fort fram för flickorna. Att man hade jämnåriga kompisar, som också spelade, gjorde det hela ännu bättre.

”De här låtarna vill vi lära oss!”

Caroline berättar om ett kul minne från när de var i 13-årsåldern och plankade låtar från Orsa Spelmäns skiva ”Fiolen min”. De stod för öppet fönster i sommarstället i Dala-Husby och spelade med skivspelaren på högsta volym. Grannarna tyckte att det lät väldigt fint, berättar hon med ett leende. Det hela resulterade i en lista med låtar, som fiollärare Leffe fick med ordern: ”De här låtarna vill vi lära oss!”

Repertoaren växte efter hand, både med Kulturskolans hjälp och tack vare de utflykter och resor, som gjordes. Spelmansstämman i Bingsjö var ju självklar och man besökte även Skansen, samt lokala spelmansstämmor runt om i Sörmland. Dock dröjde det innan flickorna kom med på det Låtläger, som sedan 1998 arrangerats i Sörmland veckan efter midsommar. Somrarna i Dalarna var viktiga, säger Caroline, och jag ser på henne att det är många glada minnen, som kommer för henne.

Näckpolska

Det var dock på ett av dessa Låtläger, som Caroline fick en av sina största musikupplevelser så långt. Hon berättar att den kväll, som Leffe spelade en Näckpolska* för alla elever, kände hon att något hände med henne. ”Kan man göra så med en fiol?” (*En Näckpolska spelas på omstämd fiol och med pizzicato och flageoletter och andra effekter och beledsagas gärna med en mystisk berättelse om Näcken, magi och trolldom.) En längtan och en dröm började ta form.

På gymnasiet blommade vi ut

Under gymnasietiden, på estetiska linjen på Tessinskolan i Nyköping, fick Caroline och hennes syster stifta bekantskap med andra genrer än folkmusiken. Genom Mikael Källström kom de i kontakt med klezmer och världsmusik och genom Ida-Maria Schwahn med den klassiska repertoaren. I musiktävlingen Musik Direkt vann man, med gruppen Utspel (tillsammans med Erik Lindström och Alexander Bleckert), en radioinspelning. Det var också nu, som flickorna började spela nyckelharpa och de fick också möjlighet att åka på det stora Ethno-lägret i Dalarna och träffa unga folkmusiker från hela världen och blomma ut.

Via vidareutbildningar i Malung, Tobo och Falun hamnade de sen till slut på Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Musikpsykologi och ergonomi

Jag är nyfiken på hur hon använder sina kunskaper idag och till vad. Caroline berättar att hon dels är frilansmusiker, där hon bland annat spelar på Skansen och har framträdanden med olika band, och dels jobbar som lärare inom Roslagens Kulturskola. – Ergonomi är viktigt när man spelar, säger hon. Varför blir man spänd när man spelar? Musikrelaterad smärta. Fiolen ska vara en fortsättning och en förlängning av armen och kroppen. Det handlar om rörelsemönster, kroppsgeometri, inkännande sinnen och mental närvaro för att öka förutsättningarna för att upprätthålla en hållbar kropp. Ett hållbart spel räcker längre. Jag ser på Caroline att det här är ett ämne, som engagerar henne. Det var också det ämne, som två av hennes examensuppsatser på Musikhögskolan handlade om.

Att bli riksspelman är ett bra mål i sig. Vad var det då, som lockade henne att försöka bli riksspelman? För Caroline är det ett kvalitetsbevis och som en tävling för en själv. Det är ett bra mål att sätta upp, som hjälp för att fokusera på det man vill göra – i Carolines fall att fördjupa sig i den sörmländska låtskatten. – Åsså ser det ju väldigt bra ut i mitt CV, säger hon och ler. Folkmusik är ju så himla mycket mer än Små grodorna!

Det går bra nu...

Avslutningsvis ber jag Caroline berätta lite om framtiden. Hon berättar att kommande år i princip är uppbokat med spelningar och turnéer bland annat till Tyskland, själv och tillsammans med olika spelkamrater. Hon har haft turnéer i bland annat USA, Italien, England, Frankrike, och Norden, och ser fram emot att få se fler delar av världen tillsammans med sina instrument, berättar hon. – Jag är så tacksam för allt jag får vara med om och så glad över att det går så bra.

.....

FAKTA OM CAROLINE ERIKSSON

”Folkmusik är så himla mycket mer än Små grodorna!”

Yrke: Frilansmusiker och pedagog
• Hobby: Fotografering, konserter med annan musik, hemmafik • **Dricker**

gärna: Vatten, kaffe eller en riktigt god öl • **Ser på TV:** Nej, jag har ingen TV • **Dit åker jag gärna:** New York – igen! • **Senaste bok:** ”En väg till fiolen” av Kato Havas • **Senaste film:** Den svensk-danska serien Bron • **Det gör jag när jag vinner 2 miljoner:** Jag skulle betala CSN, köpa ett boende, dela med mig till familjen och välgörenhet • **Hårlängd:** 120 centimeter